

ТЭМАТЫЧНЫЯ ПЛАКАТЫ З ПРАФЕСІЙНАЙ ЛЕКСІКАЙ

Рабілка Ц.М.

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь

Наўроцкая І.В. – старшы выкладчык

Аналізуюцца прычыны неактыўнага выкарыстання моладдзю спецыяльнай лексікі. Апісваецца распрацоўка стыльных сучасных плакатаў, якія прасоўваюць такі малавядомы сярод студэнтаў раздзел беларускай мовы, як спецыяльная лексіка галін ІТ, матэматыкі, фізікі.

Прафесійная лексіка з'яўляецца малавядомай з некалькіх прычын. Па-першае, праз звужанае выкарыстанне беларускай мовы ў прафесійных шэрагах. Па-другое, праз шырокую распаўсюджанасць англійскай і рускай мовы, што ўскладняе змены ў гэтай сферы. Менавіта падтрымка беларускага прафесійнага маўлення, зацікаўленне ім студэнтаў і з'яўляецца адной з галоўных мэтай праекта па стварэнні тэматычных плакатаў з беларускай спецыяльнай лексікай.

Задача выбару лексем для плакатаў вырашаецца шляхам даследавання праграмы навучання па адпаведных прадметах (фізіка, матэматыка, інфарматыка) і агульных напрамкаў зацікаўленасці студэнтаў асобнымі тэмамі, аналізу лексікі і пошуку дакладных перакладаў слоў на беларускую мову ў даступных слоўніках, абавязкова прымаючы да ўвагі кантэкст, у якім выкарыстоўваюцца словы, распаўсюджанасць і замацаванасць тэрміна, найноўшыя лінгвістычныя даследаванні па тэрміналогіі нацыянальнай мовы.

Праз выкарыстанне графічных элементаў, злучаных з тэматыкай абраных лексем, узмацняецца зацікаўленасць паказанай інфармацыяй. Варыятыўнасць дызайну робіць плакаты разнастайнымі і займальнымі з візуальнага боку. Створаны некалькі варыянтаў плакатаў (малюнак 1), а таксама мноства варыяцый у іх межах, якія робяць усе плакаты адрознымі адзін ад аднаго.

Плакаты на тэму абмену відарысамі (малюнак 1б) мае асаблівую канцэпцыю: ён арганізаваны такім чынам, што яднае некалькі слоў, аб значэнні якіх чытач можа здагадацца з кантэксту.

На тэму 3D-мадэлявання таксама адведзены асобны плакат (малюнак 1в). У ім паказаны галоўныя паняцці гэтай галіны на прыкладзе аўтарскай мадэлі каляска вагона метрапалітэна.

а

б

в

Малюнак 1 – тэматычныя плакаты

Распаўсюджванне плакатаў праводзіцца праз студэнцкую газету "Імпульс БДУІР", у якой запланаваны публікацыі на працягу 2023 каляндарнага года [1].

Прывядзём некаторыя прыклады спецыяльнай лексікі, выкарыстанай у плакатах:

59-я научная конференция аспирантов, магистрантов и студентов БГУИР, 2023

- 1) матэматычная тэрміналогія: *астача (остаток), рэшта (остаток), дзель (дробь), тоеснасць (тождество)* [2 - 5].
- 2) фізічная тэрміналогія: *трываласць (прочность), рухавік (двигатель), прамень (луч), кірунак (направление)* [2], [4].
- 3) тэхнічная тэрміналогія: *адтуліна (отверстие), паверхня (поверхность), рабро (ребро), вяршыня (вершина)* [3-4].
- 4) ІТ-лексіка: *цвёрды дыск (твёрдый диск), бяздротавы інтэрнэт (беспроводной интернет), відарыс (изображение), спампаваць (скачать)* [3-5].

Спіс выкарыстаных крыніц:

1. Газета «Импульс» БГУИР [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://www.bsuir.by/impuls/n2-ot-28-fevralya-2023> - Дата доступу: 28.03.2022.
2. Руска-беларускі слоўнік [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://verbum.by/rbs> - Дата доступу: 28.03.2022.
3. Тлумачальны слоўнік беларускай мовы [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://verbum.by/tsbm> - Дата доступу: 28.03.2022.
4. Slounik.org [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://slounik.org/> - Дата доступу: 28.03.2022.
5. Русско-белорусский словарь skarnik [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://www.skarnik.by/> - Дата доступу: 28.03.2022.